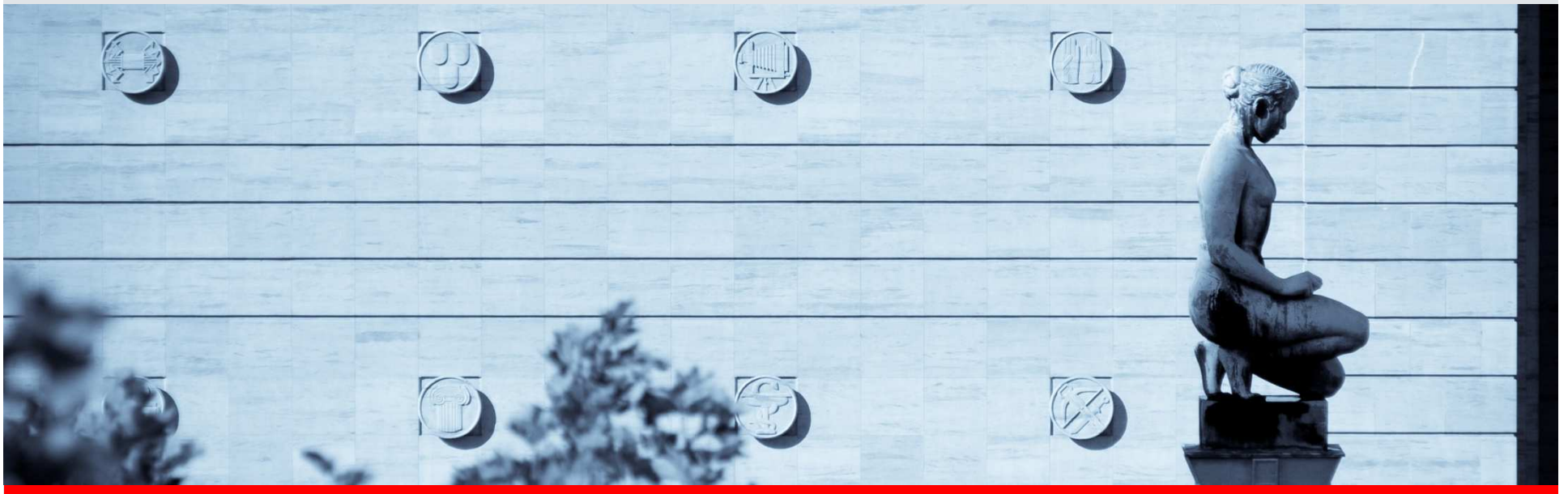

Uitdagingen voor de sociale zekerheid vanuit een macro-economisch perspectief

LBC-NVK en ACV West-Vlaanderen, lezingen over de toekomst van onze sociale zekerheid Kortrijk, 9 november 2017

Jan Smets, Gouverneur van de NBB

Economics and Research Department:
Public Finance Unit

Structuur van de uiteenzetting

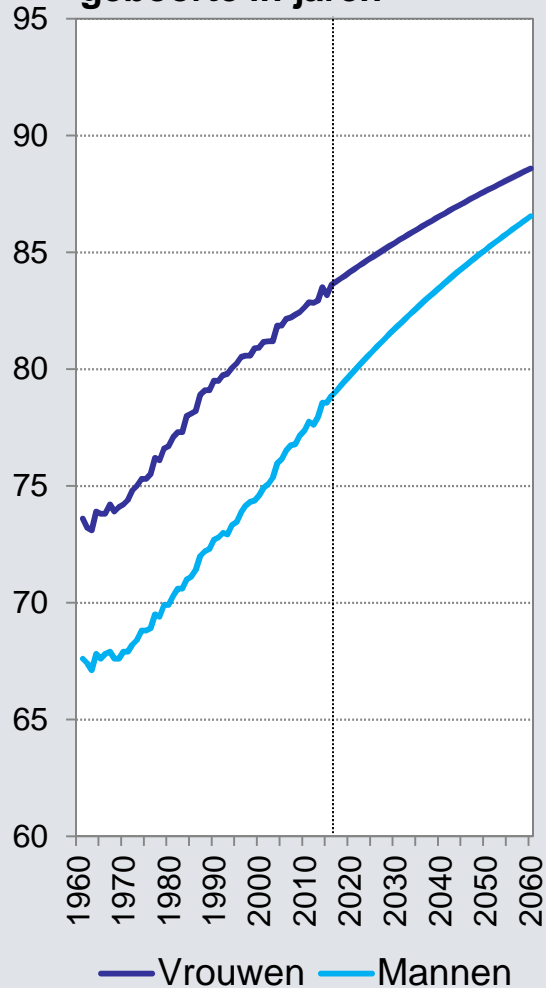
- 1. Demografische vooruitzichten**
2. Economische en budgettaire impact van de vergrijzing
3. Welke beleidsstrategie als antwoord op de vergrijzing?
4. Conclusies

Determinanten van het verloop en de structuur van de bevolking

(cijfers voor België)

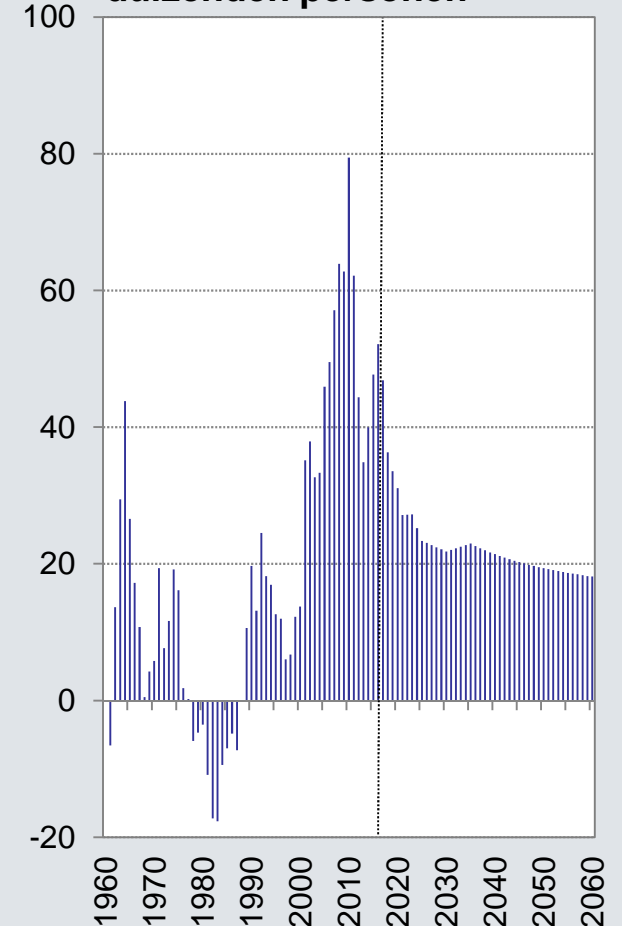
Levensverwachting bij geboorte in jaren

Gemiddeld aantal kinderen per vrouw

Migratiesaldo in duizenden personen

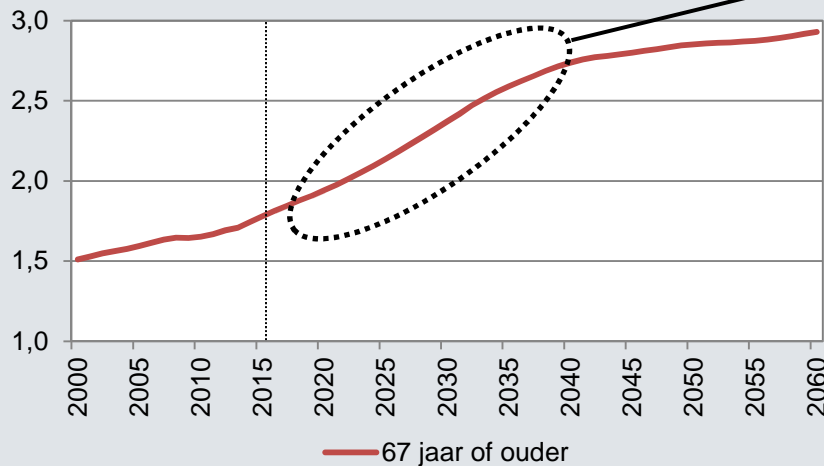
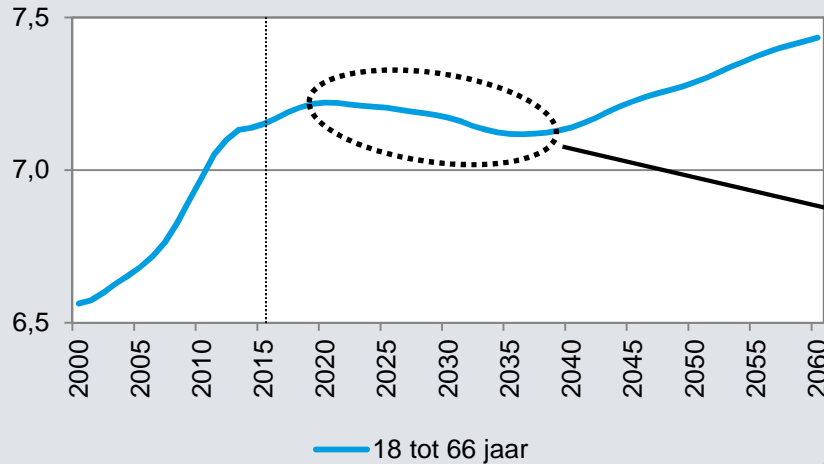

Bronnen: Federaal Planbureau, FOD Economie – ADS, NBB.

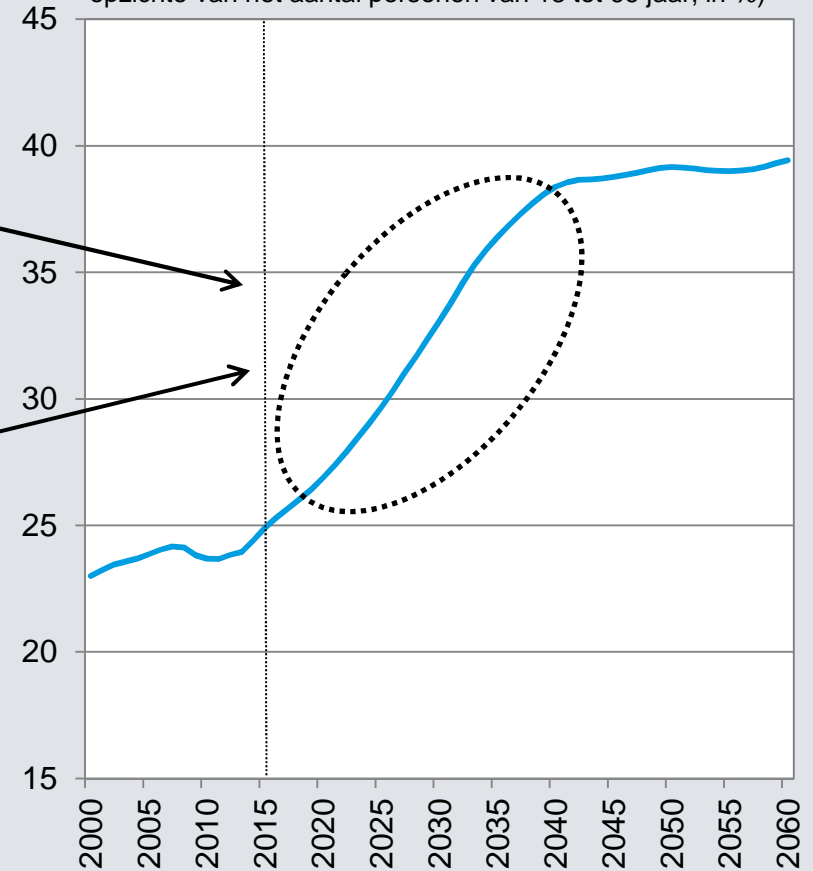
Forse toename van de afhankelijkheidsgraad, grotendeels als gevolg van een toename van het aantal ouderen

Bevolking (in miljoenen)

Afhankelijkheidsgraad

(verhouding aantal personen van 67 jaar of ouder ten opzichte van het aantal personen van 18 tot 66 jaar, in %)

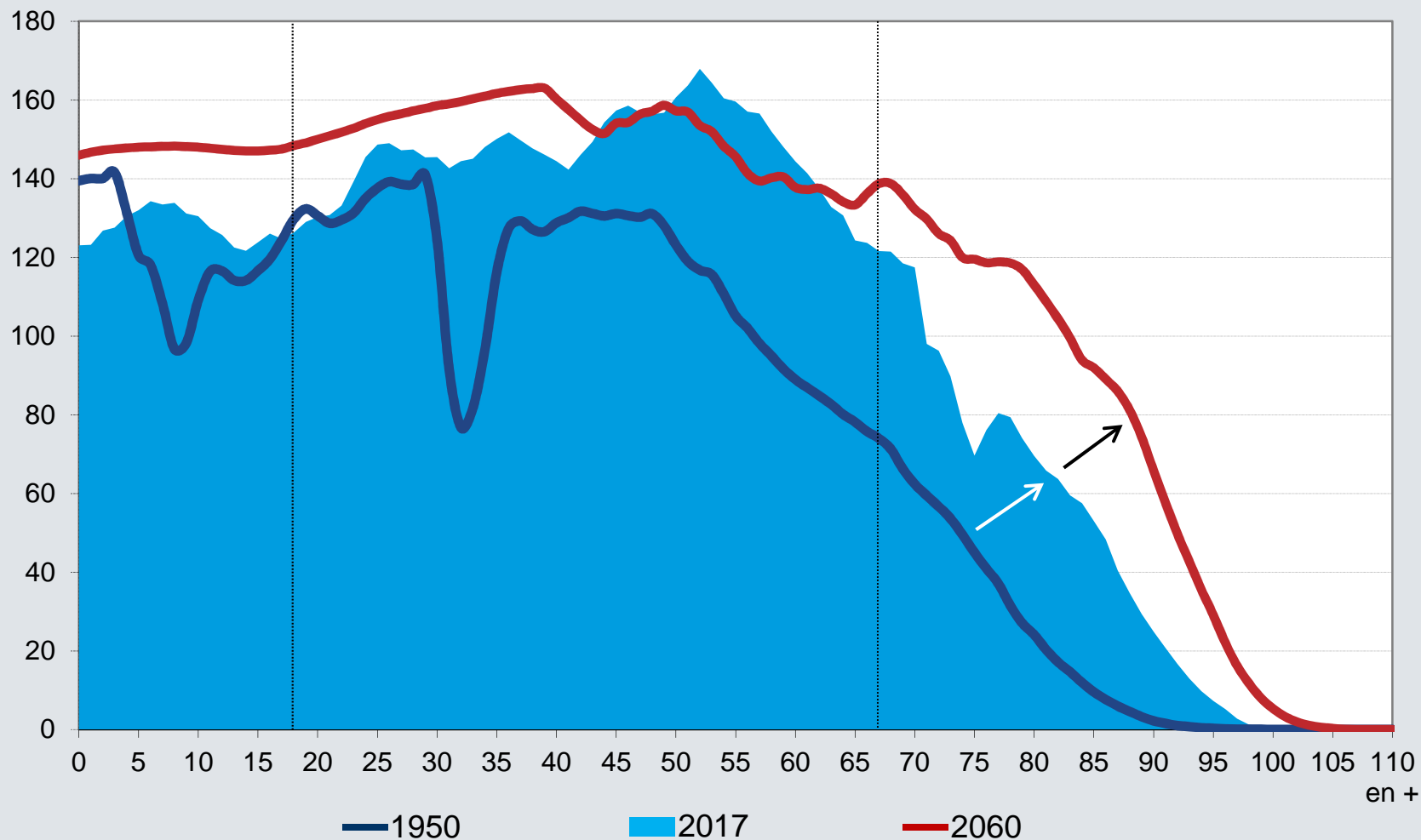

Bronnen: Federaal Planbureau, FOD Economie - ADS, NBB.

Demografische ontwikkeling: veroudering van de bevolking

(in duizenden personen volgens leeftijd)

Bronnen: Federaal Planbureau, FOD Economie - ADS, NBB.

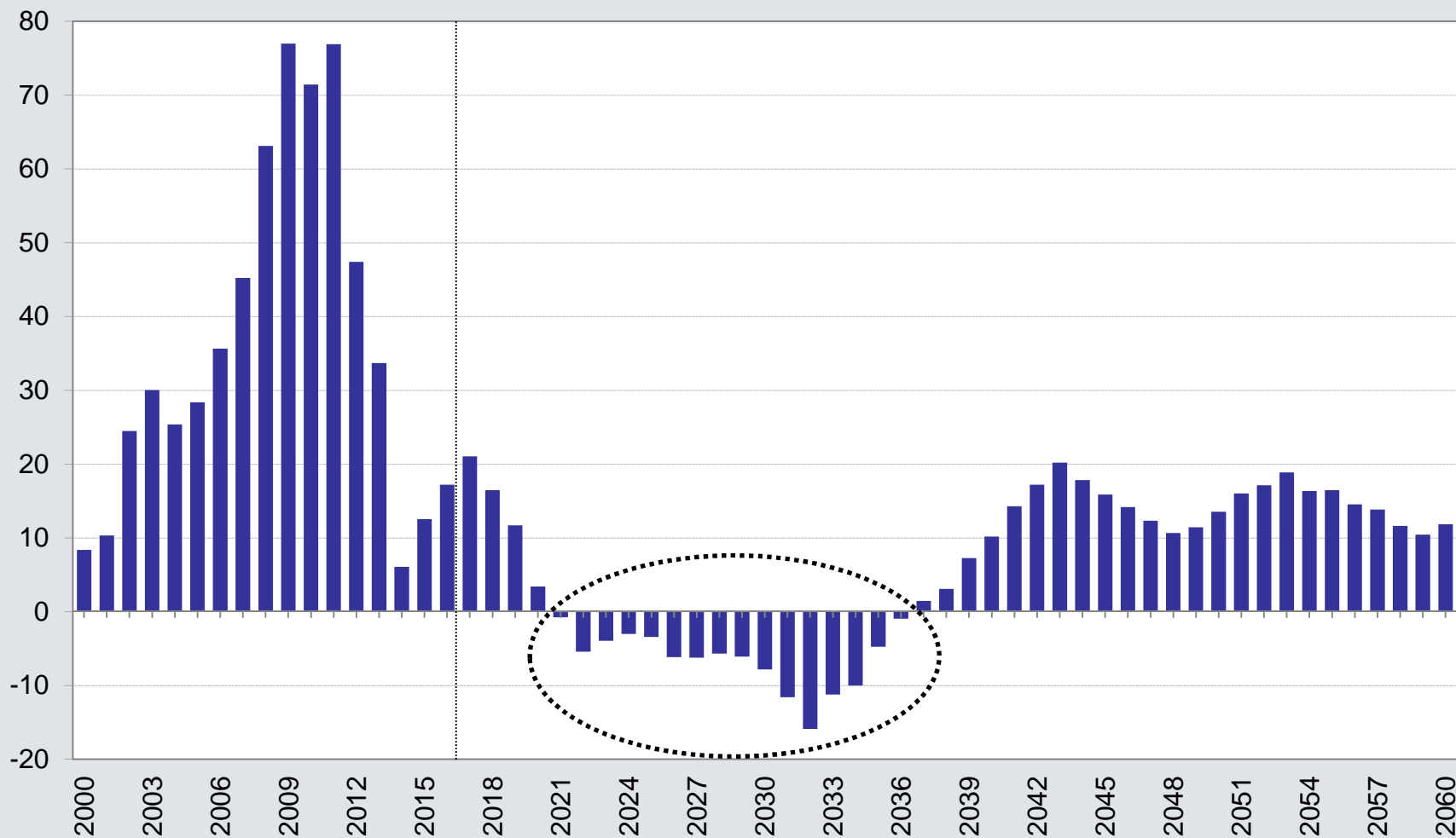
Structuur van de uiteenzetting

1. Demografische vooruitzichten
- 2. Economische en budgettaire impact van de vergrijzing**
3. Welke beleidsstrategie als antwoord op de vergrijzing?
4. Conclusies

Afname van de bevolking op arbeidsleeftijd

(duizenden personen van 18 tot 66 jaar, jaar-op-jaar verandering)

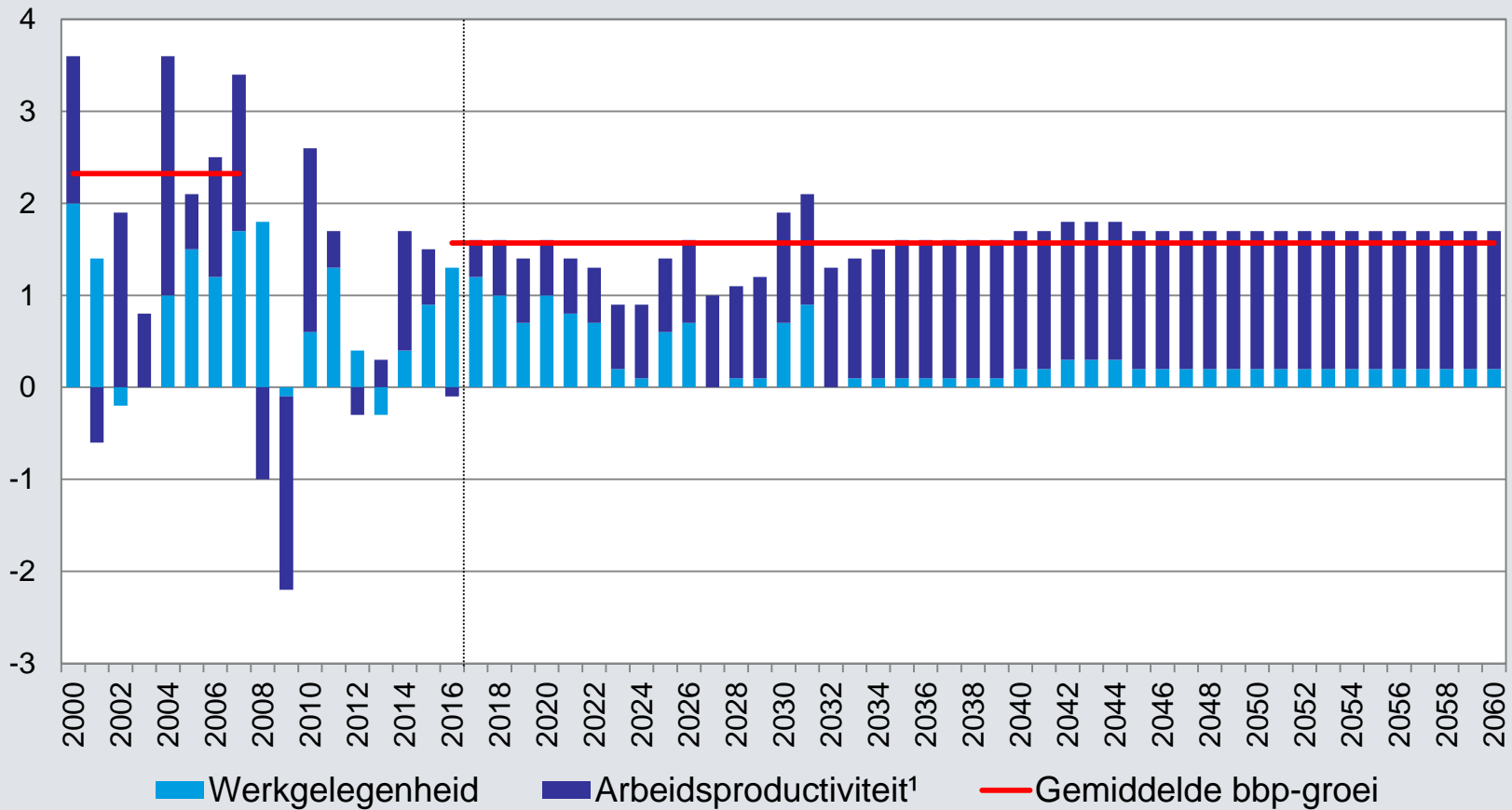

Bronnen: ADSEI, Federaal Planbureau.

Werkgelegenheidstoename zal niet langer de motor van de activiteitsgroei vormen, wel arbeidsproductiviteit

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

$$\Delta \text{ bbp naar volume} = \Delta \text{ werkgelegenheid} + \Delta \text{ arbeidsproductiviteit}$$

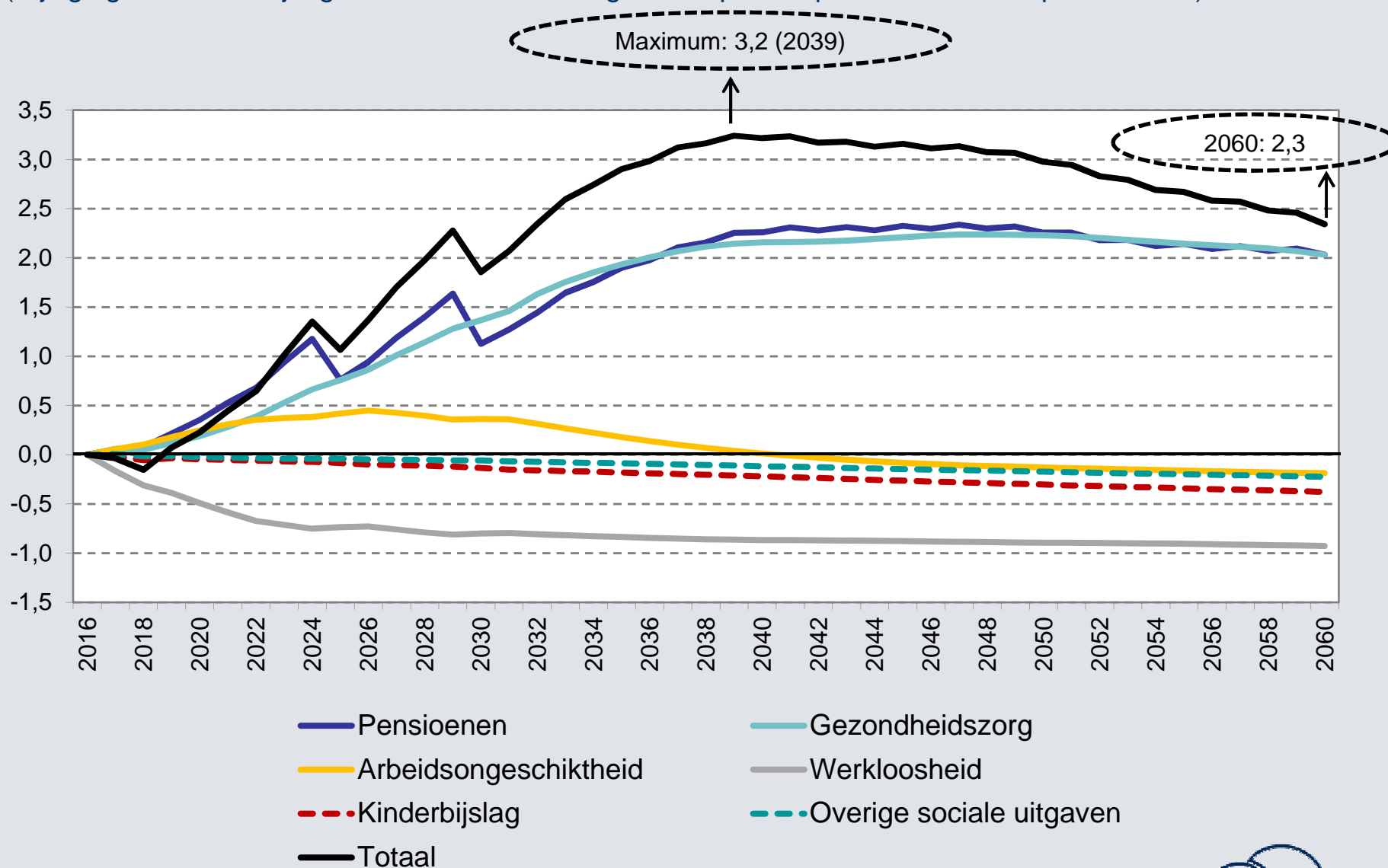
Bron: Studiecommissie voor de vergrijzing (SCvV).

¹ De Studiecommissie voor de vergrijzing hanteert als hypothese dat op lange termijn de arbeidsproductiviteit jaarlijks met 1,5% zal toenemen.

De budgettaire kosten van de vergrijzing nemen verder toe

(wijziging van de leeftijdsgebonden overheidsuitgaven in procentpunten van het bbp t.o.v. 2016)

Bron: Studiecommissie voor de vergrijzing (SCvV).

Structuur van de uiteenzetting

1. Demografische vooruitzichten
2. Economische en budgettaire impact van de vergrijzing
- 3. Welke beleidsstrategie als antwoord op de vergrijzing?**
4. Conclusies

Welke strategie als antwoord op de vergrijzingsuitdaging?

Driepijlerstrategie:

- ▶ Budgettaire strategie: overheidsschuld verminderen
 - vergt structureel begrotingsevenwicht op middellange termijn
 - budgettaire gezondmaking moet vooral berusten op een selectieve vermindering van de uitgaven, onder meer door efficiëntieverhoging
 - voorts moet worden geijverd voor een correcte belastinginning en kunnen marges in sommige ontvangsten worden benut

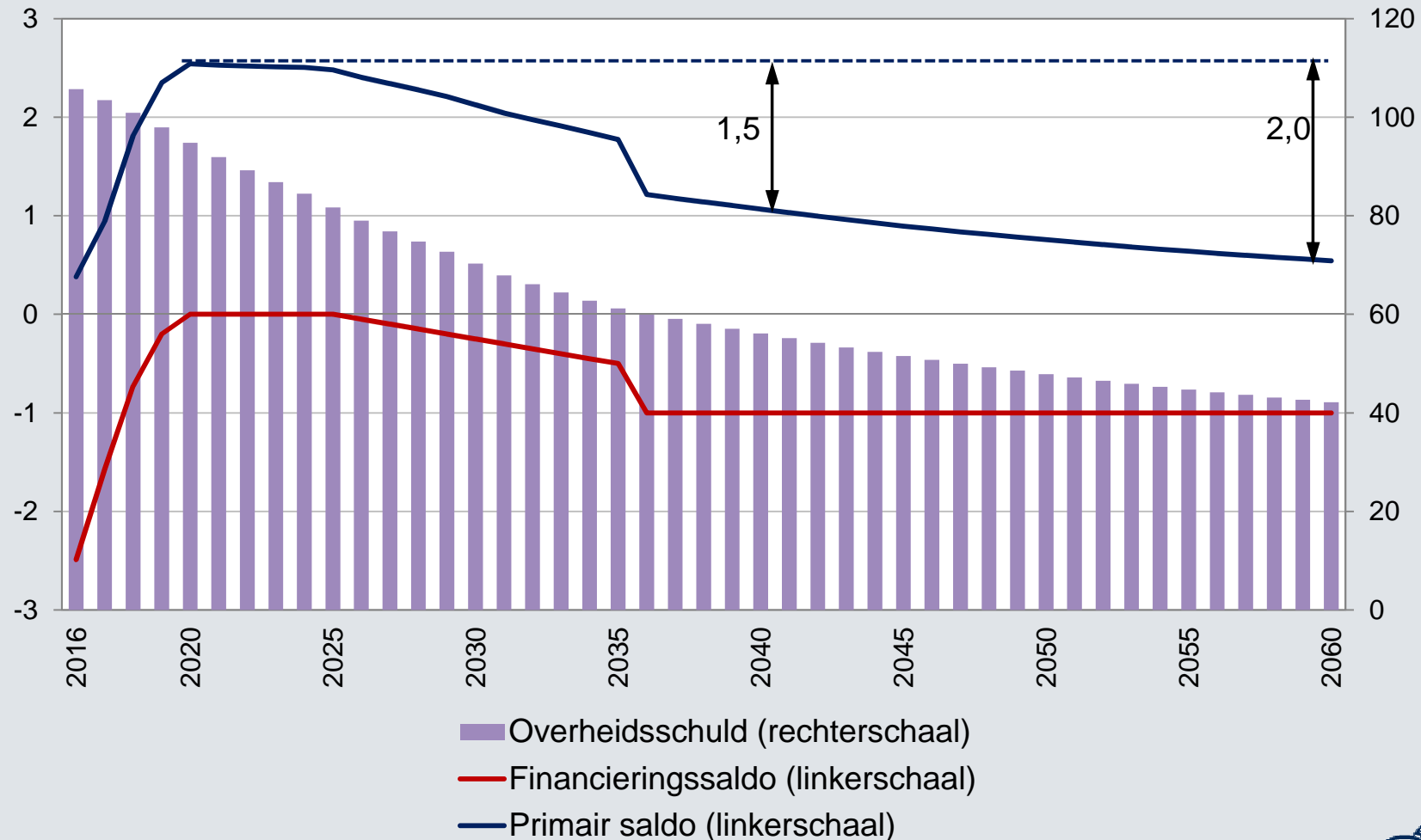
- ▶ Stimuleren van de groei door het potentiële bbp te verhogen
 - door het opdrijven van de werkgelegenheidsgraad ...
 - ... en een toename van de productiviteit
 - via investeringen, onderzoek en ontwikkeling, efficiëntere marktwerking, ondernemerschap en creativiteit, efficiëntie van de instellingen, ...

- ▶ Uitgavenstijging voor pensioenen en gezondheidszorg onder controle houden om de houdbaarheid van de sociale bescherming op lange termijn te verzekeren

Een structureel begrotingsevenwicht moet worden nagestreefd om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te vrijwaren¹

(in % bbp)

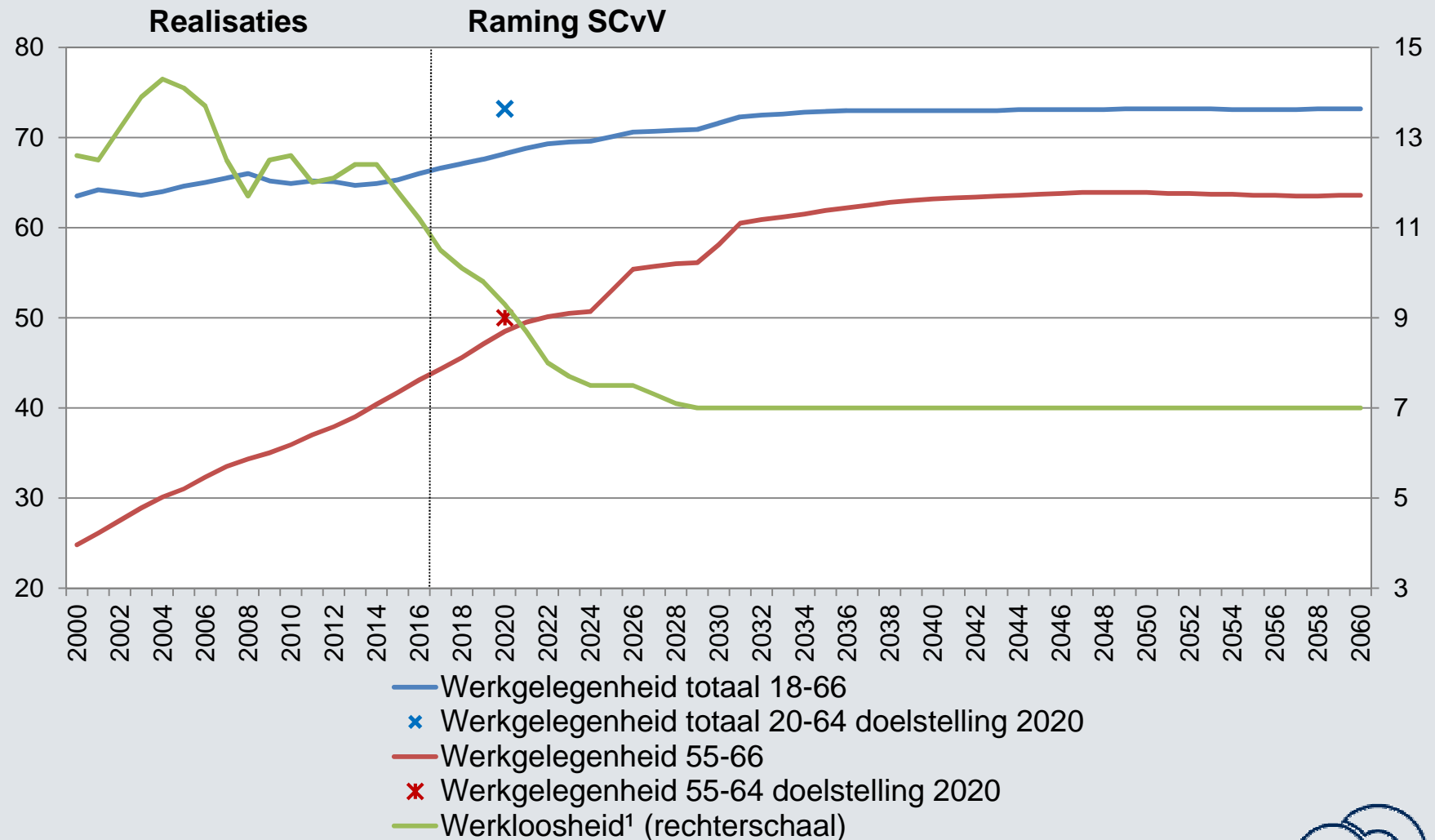
Bronnen: SCvV, INR, NBB.

¹ Simulatie op basis van de macro-economische hypothesen van het referentiescenario van de SCvV en van de hypothese dat de impliciete rente op de overheidsschuld zou stijgen tot 3,75% in 2035 en zich vervolgens op dat niveau zou stabiliseren. De inflatie zou vanaf 2021 1,9 % bedragen.

Een gunstig verloop van de werkgelegenheid vergt een actief arbeidsmarktbeleid

(in % van de overeenstemmende bevolking)

Bron: SCvV.

¹ Het betreft de administratieve definitie van de werkloosheidsgraad.

Werkgelegenheidsgraad van risicogroepen

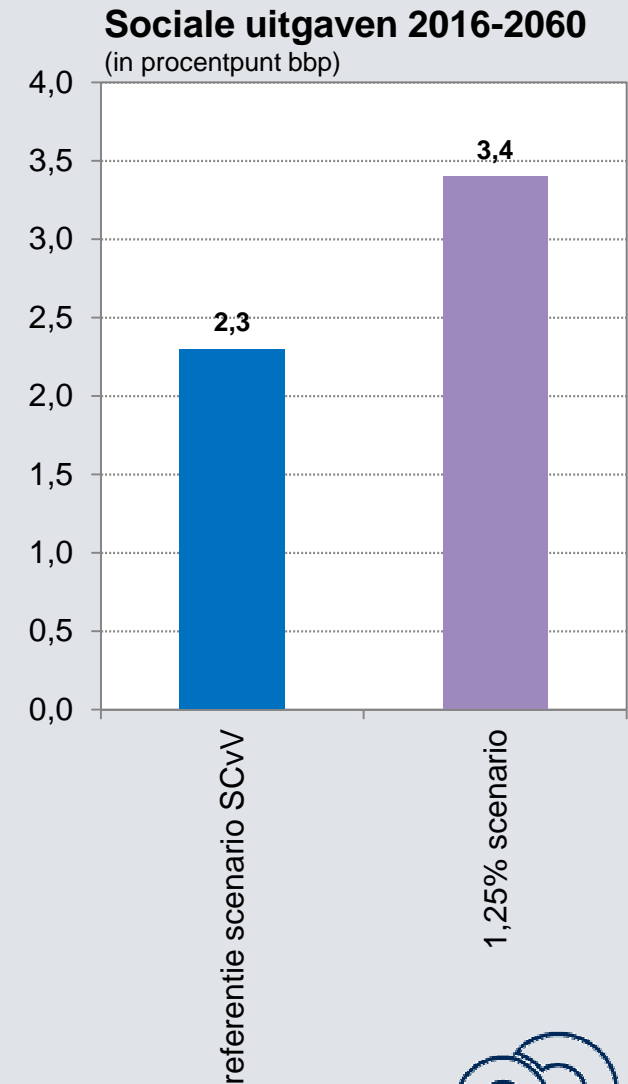
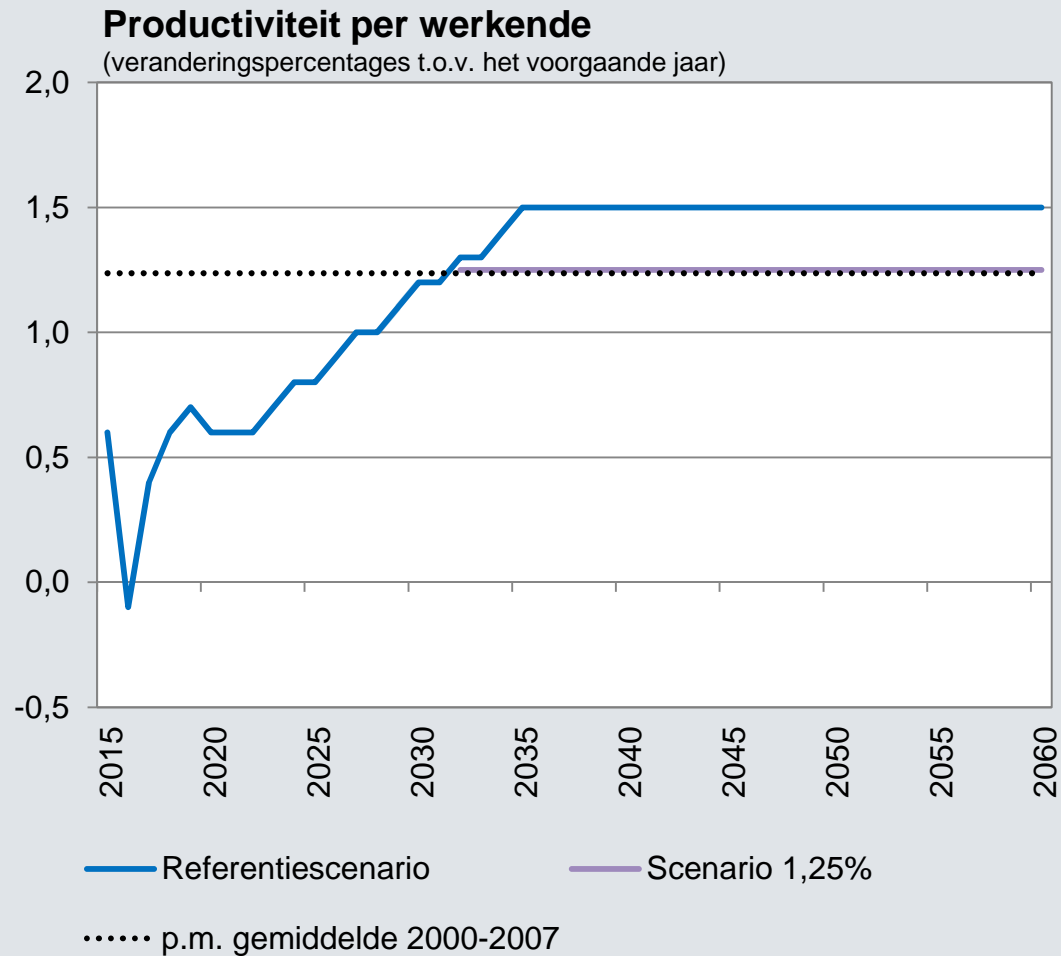
(in % van de overeenstemmende bevolking, tenzij anders vermeld, 2016)

	België	<i>p.m. verandering sinds 2000¹</i>	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Eurogebied (18 landen)
Totaal (20-64j)	67,7	+1,9	78,6	70,0	77,1	69,9
20 tot 29-jarigen	57,6	-10,7	71,6	61,5	75,9	59,7
55 tot 64-jarigen	45,4	+19,1	68,6	49,8	63,5	55,2
Niet-EU- staatsburgers	41,7	<i>n.</i>	54,2	46,3	50,3	55,3
Laaggeschoolden	45,6	-5,6	58,9	50,5	60,7	53,2

Bron: EC.
¹ In procentpunt.

Arbeidsproductiviteit is van groot belang voor de beteugeling van de vergrijzingskosten

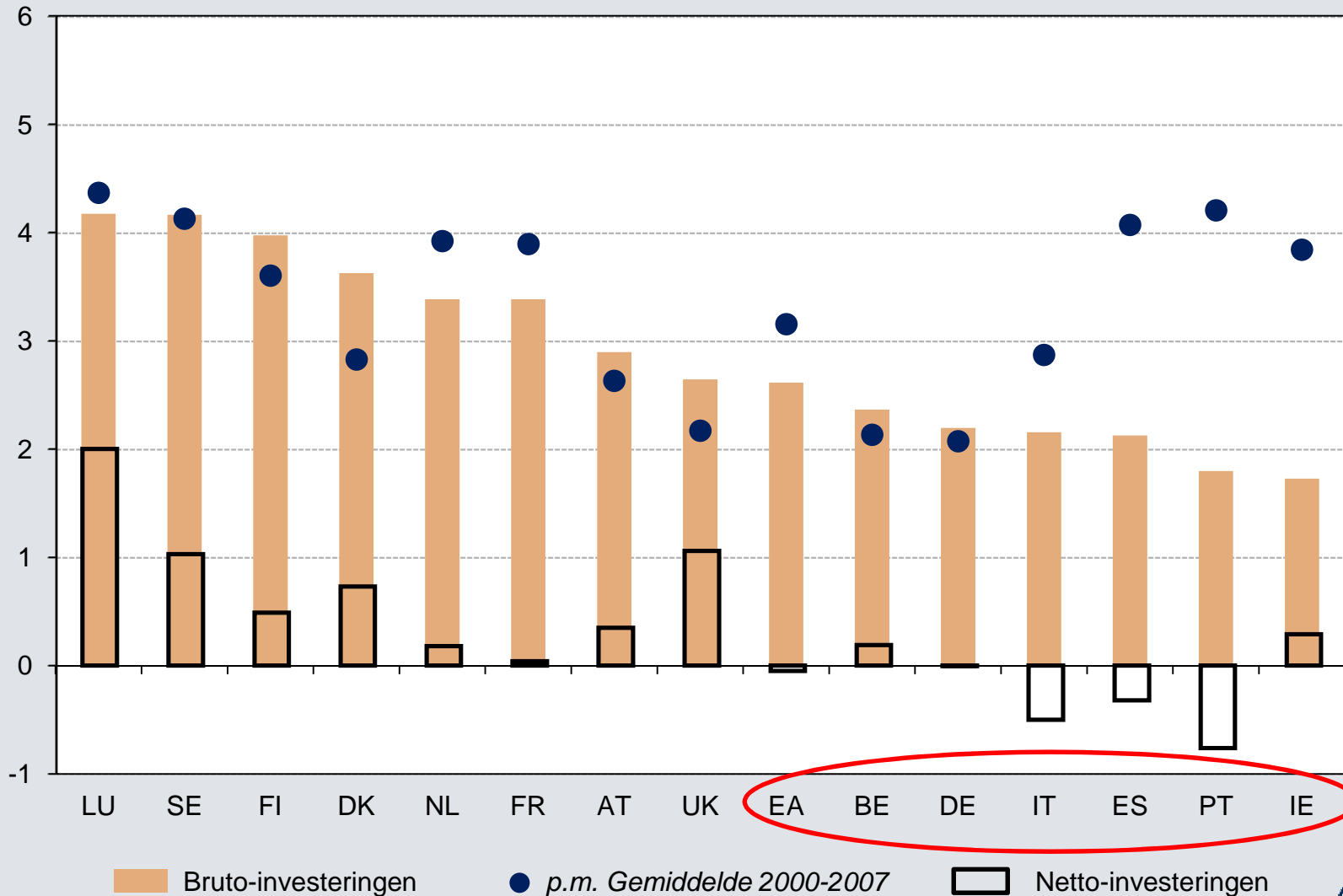

Bron: SCvV.

Overheidsinvesteringen zijn momenteel zeer laag en het is raadzaam deze te stimuleren

(investerings in vaste activa, 2016, in % bbp)

Bron: EC.

Krachtlijnen van de recente pensioenhervorming

- ▶ Verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd
 - van 65 naar 66 jaar in 2025 en naar 67 jaar in 2030
- ▶ Verstrenging van de voorwaarden voor vervroegde pensionering
 - minimumleeftijd verhoogd van 62 jaar in 2016 naar 62,5 jaar in 2017 en naar 63 jaar in 2018
 - minimale loopbaanvoorwaarden: van 40 naar 41 jaar in 2017 en naar 42 jaar in 2019
 - uitzondering voor zeer lange loopbanen (van 43 of 44 jaar)
- ▶ Verstrenging van de voorwaarden voor werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoeslag¹
- ▶ Overlevingspensioenen: beperking van het aantal rechthebbenden
 - geleidelijke verhoging van de leeftijd naar 50 jaar in 2025 en 55 jaar in 2030
- ▶ Afschaffing van de pensioenbonus
 - vanaf 1 januari 2015, zonder wijziging voor personen die rechten opbouwden vóór afschaffing
- ▶ Maatregelen met betrekking tot ambtenarenpensioenen
 - uitdoven meetellen studiejaren (diplomabonificatie) om loopbaanduur te berekenen tegen 2030
 - afschaffing van de preferentiële tantièmes en schema's
- ▶ Harmoniseren van het systeem van diplomabonificatie bij de berekening van het pensioenbedrag
- ▶ Verdere hervormingen worden bestudeerd (NPC): puntensysteem, zwaarte van het werk voor de pensioenrechten, ...

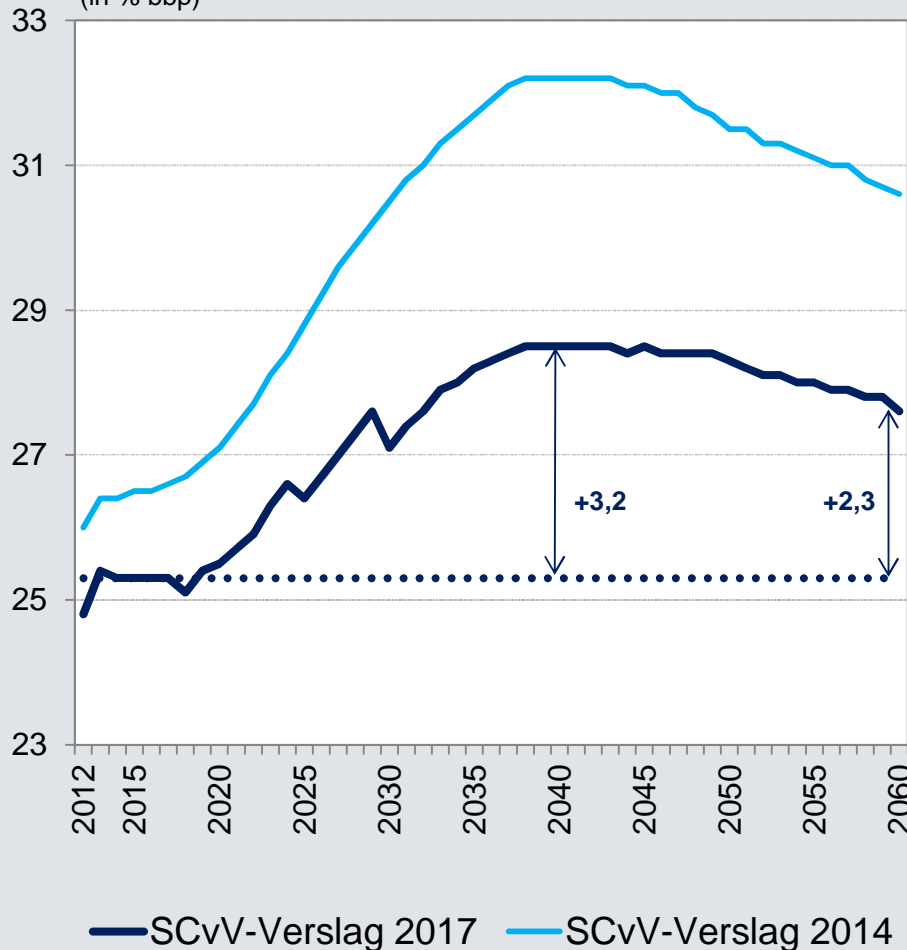
¹ Werkloosheidsuitkering met bedrijfstoeslag werd voorheen brugpensioen genoemd.

De sociale uitkeringen zullen fors stijgen in de toekomst, ondanks het effect van de pensioenhervorming

Verloop van de sociale uitgaven na de recente pensioenhervorming

(in % bbp)

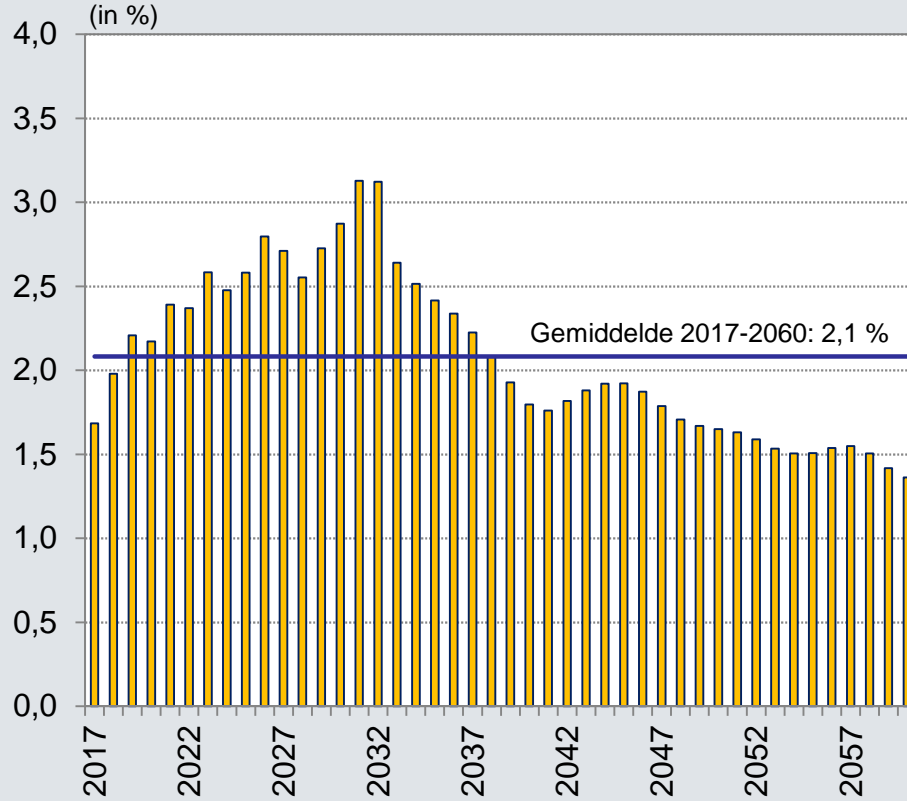
► Geschatte impact van de recente pensioenhervorming tegen 2060 (SCvV-verslag 2015)

- Werkgelegenheid: +5.6 %
- Potentieel bbp: +5.6 %
- Sociale uitkeringen: -2,1 procentpunt bbp

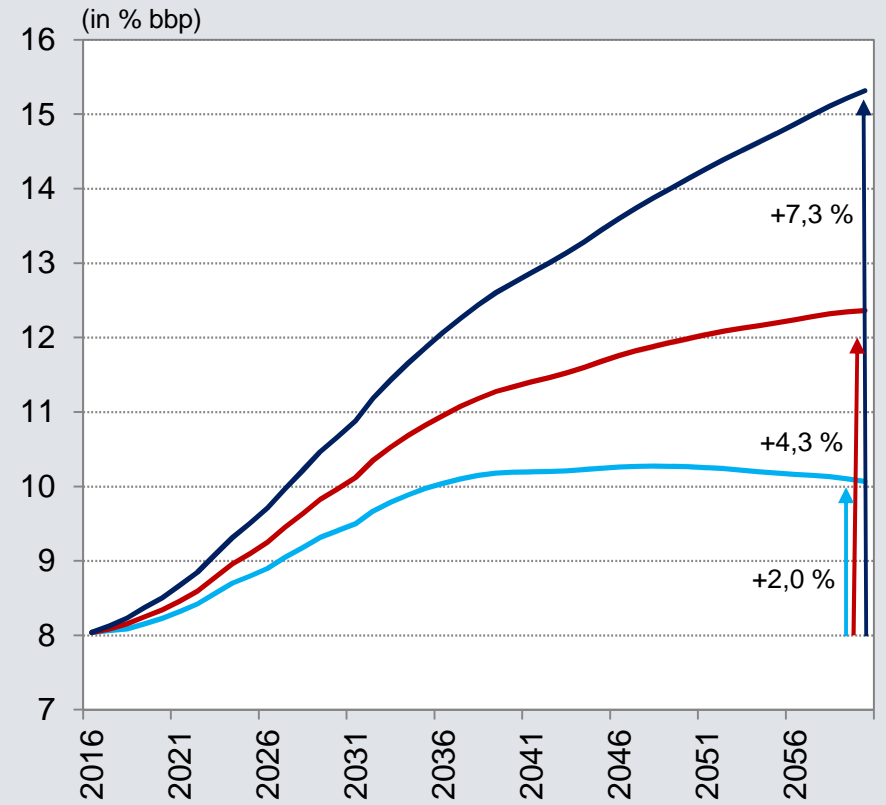

Beheersing van de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg is noodzakelijk

Reële groei van de uitgaven voor gezondheidszorg volgens de SCvV-projectie (in %)

Uitgaven voor gezondheidszorg: alternatieve scenario's (in % bbp)

- SCvV-projectie
- 0,5% extra reële groei
- 1% extra reële groei

Bronnen: SCvV (Verslag 2017), NBB.

Structuur van de uiteenzetting

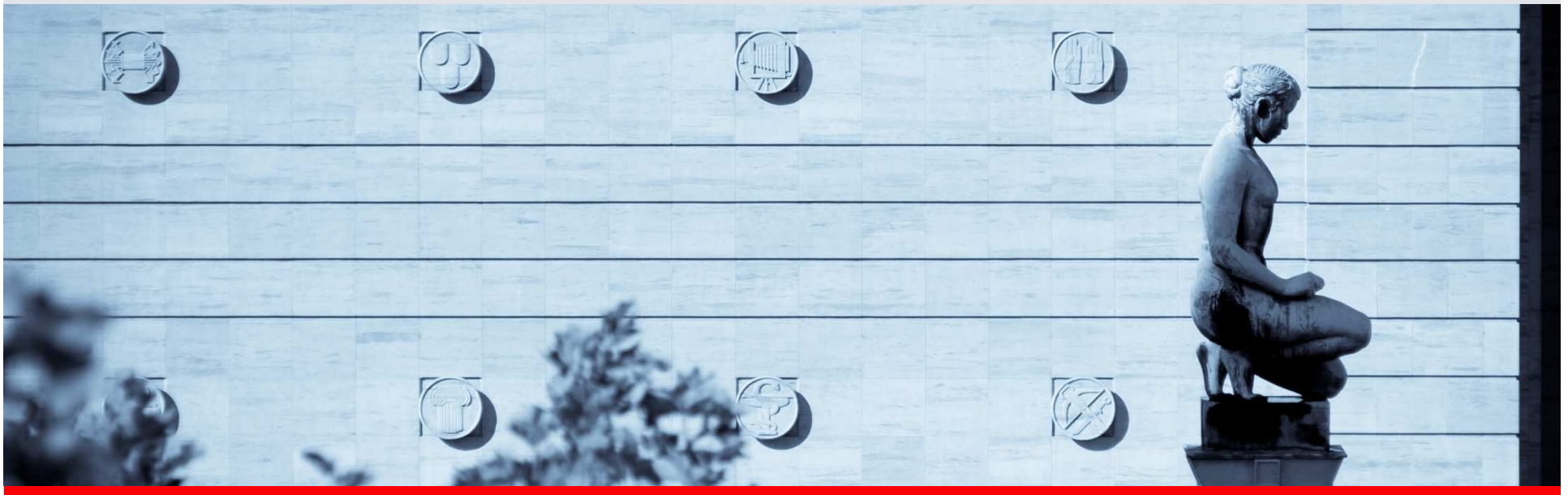
1. Demografische vooruitzichten
2. Economische en budgettaire impact van de vergrijzing
3. Welke beleidsstrategie als antwoord op de vergrijzing?
- 4. Conclusies**

Uitdagingen voor de sociale zekerheid vanuit een macro-economisch perspectief

LBC-NVK en ACV West-Vlaanderen, lezingen over de toekomst van onze sociale zekerheid Kortrijk, 9 november 2017

Jan Smets, Gouverneur van de NBB

Economics and Research Department:
Public Finance Unit